

YTTRANDE
2020-05-05

Dnr Fi2020/01934/OU

Finansdepartementet
via email: fi.remissvar@regeringskansliet.se
cc fredrik.sandstrom@regeringskansliet.se

Förslag till förordning om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen Covid-19 (Dnr Fi2020/01934/OU)

Om Hero Gaming Group

Hero Gaming Limited och Speedy Limited ("**Bolagen/Vi**") yttrar sig härmed avseende Förslag till förordning om tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen Covid-19 ("**Förslaget**"). Bolagen tillhör samma bolagsgrupp och innehar båda licenser för vadhållning och kommersiellt onlinespel utfärdade av Spelinspektionen. Vidare innehar Bolagen även motsvarande licenser utfärdade av den Maltesiska spelmyndigheten och har därmed lång erfarenhet av regelefterlevnad på licensierade marknader.

Sammanfattning

Vi sympatiserar med förslaget ändamål och har full förståelse för att nuvarande kris kan påverka beteendet hos en del spelare. Vi instämmer i Förslaget till den del det rör ingripande gentemot bolag som tillhandahåller spel utan licens. Detta bör rimligtvis ha varit en prioritet alltsedan den 1 januari 2019 då den nya spelregleringen infördes. Vi motsätter oss Förslaget i övriga delar eftersom vi anser att det motverkar de ändamål man avser uppnå.

De föreslagna åtgärderna avseende ett tak på 5 000 kronor för veckovis insättningsgräns, ett tak på 100 kr för värde på en välkomstbonus och obligatoriska tidsgränser ökar risken för problemspelande, eftersom spelare i stor utsträckning istället kommer att vända sig till den olicensierade marknaden. Förslaget i de begränsande delarna leder enligt oss till ett långsiktigt försvagat konsumentskydd och en försvagad licensmarknad. Dessutom innebär åtgärderna omotiverade inskränkningar i några av samhällets grundbultar; nämligen inskränkningar i individens frihet och näringsfriheten.

I detta remissvar framhåller vi Bolagens åsikter. Vi hänvisar i övrigt till det remissvar som lämnas av Branschföreningen för Onlinespel, vilket vi som medlemmar naturligtvis stödjer till fullo.

Långsiktigt försvagat konsumentskydd

Kanaliseringsen sjunker redan snabbt¹ och en enkel sökning i Google på t.ex. "casino utan licens" ger spelare all information som behövs för att börja spela utanför licenssystemet. Både betalningsleverantörer och spelleverantörer fortsätter att leverera mjukvara till olicensierade aktörer, vilket gör att utbudet av spel och betalningsmetoder som möter en spelare på dessa sidor är exakt detsamma, medan restriktionerna som gäller licenshavare saknas. Att denna

¹ Enligt Copenhagen Economics ligger kanaliseringen inom segmentet onlinekasino nu på 72-78 procent, och är fortsatt fallande. För hela branschen ligger kanaliseringen runt 81-85%. I <https://www.di.se/debatt/legala-spelbolag-tappar-marknad-till-de-illegala/>.

marknad kan stoppas innan den 1 juni eller inom en snar framtid, när det hittills inte funnits några indikationer på framgång i detta avseende, upplever vi som synnerligen osannolikt.

Förslaget i de delar som rör begränsningar kommer således att försvaga konsumentskyddet för alla spelare i en extremt känslig tid. Spelare kommer sannolikt att söka sig utanför systemet till olicensierade aktörer där de helt saknar skydd, vilket kommer att resultera i stora folkhälsoproblem på både kort och lång sikt. Spelarna kommer att upptäcka att aktörer utan licens låter dem spela helt obegränsat och att de där kan motta generösa bonusar och lojalitetserbudanden, som enligt Förslagets promemoria är ett "viktigt konkurrensverktyg". Eftersom dessa bolag inte betalar skatt i Sverige har de dessutom betydligt större resurser att belöna sina spelare. Varför skulle spelarna, efter att ha upplevt detta alternativ, välja att spela hos ett bolag med licens igen när de temporära åtgärderna slutar gälla vid årets utgång?

Att en spelare stannar hos samma licenshavare över tid är bra för konsumentskyddet. Licenshavaren kan följa spelarens beteende över tid, tolka varningssignaler och agera vid problematiska spelbeteenden. Det kommer alltid att ta viss tid innan en problemspelare fångas upp av en licenshavare. När spelarna nu har incitament att flytta sig mellan olika licenshavare veckovis går många av våra ansträngningar avseende ansvarsfullt spelande som värnar våra spelare om intet. En spelare med ett problematiskt spelmönster kommer nu att spela för 5 000 i veckan hos flera olika licenshavare och ingen av dessa kommer att hinna se helheten i spelmönstret och därmed kunna hjälpa spelaren tillrätta. Vi noterar att ansträngningar görs för att skapa ett system där insättningsgränsen gäller totalt i förhållande till alla licenshavare, vilket vore det enda rimliga. Förslaget innehåller dock inga sådana rekvisit och vi måste därför förutsätta att Förslaget kan komma att implementeras även utan ett sådant system.

Vidare är en begränsning av insättningar inte ett bra verktyg. Det är inte ovanligt att spelare vinner mer än vad denne satt in. Om någon begränsning ska göras, bör denna istället göras utifrån en spelares nettoförluster eftersom det rimligtvis är vad en spelare förlorar som främst är relevant. Ett vanligt scenario om Förslaget blir verklighet skulle exempelvis vara att en spelare sätter in 5 000 kr en måndag, vinner 10 000 och sedan tar ut hela sitt saldo på 15 000 på onsdagen. Några dagar senare, på fredagen, vill spelaren satsa hälften av sin vinst, 5 000. Spelaren har då, även om denne förlorar dessa 5 000, fortfarande 5 000 kr mer i plånboken än när veckan började. Denna spelare skulle dock inte få satsa mer pengar hos samma licenshavare och skulle då vara tvungen att byta leverantör. Vi kan bara hoppas att spelaren då väljer en annan licenshavare och inte lämnar systemet i jakt på bättre erbjudanden och en smidigare upplevelse.

Försvagad licensmarknad

Sedan utbrottet av Covid-19 har Bolagen, precis som sina konkurrenter, stärkt sina redan rigorösa rutiner avseende ansvarsfullt spelande. Bl.a. har alla våra spelare påmint om vikten att se över sina insättningsgränser om deras ekonomiska situation påverkats som en följd av Covid -19. Vidare har kundtjänst haft ett särskilt fokus på riskfaktorer kopplade till rådande situation.

Vi har inte sett någon markant ökning av spelande under krisen, och särskilt inte av problemspelande. Regeringen baserar Förslaget på "iakttagelser från andra länder", "samtal med forskare" och "samtal med spelberoendes riksförbund". Det vore trovärdigare att stödja Förslaget på de fullständiga siffror som finns tillgängliga hos licenshavare och som inte visar någon markant ökning. Man hänvisar även till siffror över nya registreringar och inloggningar från ett fåtal mindre licenshavare (17 st.), tillsammans motsvarande 5% av marknaden, där en ökning syns under två veckor i mars månad. Att något fler väljer onlinespel som nöje när nöjen ute i samhället inte längre är tillgängliga eller lämpliga borde inte heller vara särskilt förvånande och eller negativt för folkhälsan.

I krisen har de svenska myndigheterna visat att man litar på att medborgarna kan ta till sig råd och ta eget ansvar. Detta förhållningssätt gäller tydligen allt utom just spel för pengar. Oss veterligen har inga åtgärder diskuterats vad gäller begränsningar av t.ex. alkoholinköp, kreditköp eller snabbån.

Spelbranschen har ända sedan omregleringen skedde behandlats som en slagpåse av regering och myndigheter. Seriösa bolag bjöds in till systemet med en till synes rimlig lagstiftning och skattenivå, men så snart investeringarna gjorts och licenserna utfärdats började piskan vina. Bilden av spelbranschen som icke-ansvarstagande är fullständigt felaktig. Ändå har branschen gång på gång blivit måltavla för politiska utspel som påverkar förtroendet för vår bransch enormt. Bolag som gör allt för att navigera rätt i ett nytt regelverk straffas utan eftertanke med miljonböter för upplevda feltolkningar, medan den illegala, olicensierade marknaden fortsätter öka.

Olicensierade aktörer har redan i dagsläget enorma konkurrensfördelar i förhållande till licenshavare. I Förslagets konsekvensanalys dras slutsatsen att licenshavares intäkter kommer att *"tillfälligt minska"*. Det vore närmast mirakulöst om licensmarknaden skulle återhämta sig och spelare återvända in i licenssystemet efter det att restriktionerna i Förslaget hävs. Troligare är att Förslaget, om det träder i kraft, är spiken i kistan för den reglerade spelmarknaden i Sverige och regeringen kommer att kunna se tillbaka på ett enormt misslyckande i detta avseende.

Inskränkningar i individens frihet och näringsfriheten

För oss i branschen som följer siffror och individuellt spelbeteende dagligen, är det lätt att konstatera att spelare vars spelande begränsas på olika sätt av oss eller av spelaren själv försvinner vidare till andra leverantörer och då ofta utanför licenssystemet. Om Förslaget blir verklighet kommer detta ske i ökad grad och även gälla spelare som inte visar några tecken på problem. De som förvisso spelar mycket, men inom sin ekonomiska marginal och de som helt enkelt vill ta del av ett för branschen sedvanligt bonuserbjudande, kommer tveklöst att lämna det licensierade systemet med minskad kanalisering och minskade skatteintäkter som följd. I Förslagets promemoria framhålls att konsumenter visserligen har *"skilda ekonomiska förutsättningar och den ekonomiska sårbarheten hos spelare varierar"*. Utan att problematisera detta vidare konstaterar man lättvindigt att det är motiverat att inskränka både licenshavarnas näringsfrihet och den individuella friheten för alla spelare, eftersom det föreligger en förhöjd risk för *"vissa"* spelare. Dessutom begränsar förslaget den grundlagsskyddade näringsfriheten och det kan ifrågasättas om en förhöjd risk för *vissa* individer utgör sådana angelägna allmänna intressen som måste föreligga för att en begränsning ska vara laglig.

Vi lever nu i en tid då invånare uppmanas hålla sig hemma så mycket som möjligt och undvika sociala kontakter. Detta innebär att tillgängligheten av andra nöjen man betalar för, exempelvis konserter, resor och biobesök, kraftigt begränsas. Att i en sådan tid ytterligare begränsa individens frihet i förhållande till vad individen kan göra med sin fritid i hemmet och hur denna spenderar sin inkomst, verkar synnerligen olämpligt.

Åtgärder mot olicensierade aktörer

Slutligen några ord om ansträngningarna från myndigheternas sida avseende olicensierade aktörer. Branschen har gång på gång föreslagit olika tillvägagångssätt som rimligtvis bör vara effektiva för att komma tillrätta med problemet. T.ex. används BankID av flera av de olicensierade aktörerna; En identifikationslösning som endast finns i Sverige och som uppenbart innebär att spelerbjudandet riktas till den svenska marknaden vilket gör att den myndigheternas jurisdiktion lätt kan styrkas. Vidare levereras betalningstjänster och mjukvara i form av casinospel till dessa aktörer av flera svenska bolag.

Om man verkligen är intresserad av ett stärkt konsumentskydd borde all kraft läggas inom detta område; genom t.ex. införande av ett främjandeförbud eller leverantörslicenser. Möjligheten till en framtida leverantörslicens skulle exempelvis kunna villkoras av att leverantören inte tillhandahåller sina produkter till några aktörer utanför systemet från och med 1 juni. Vi utvecklar dessa resonemang i vårt svar på Spelinspektionens enkät avseende pandemins påverkan på verksamheten.

Sammanfattningsvis anser vi att Förslaget i sina begränsande delar gör betydligt mer skada än nytta för både de individuella spelarna och marknaden som helhet. Vi hoppas att regeringen lyssnar på branschen och förstår vilket misstag det vore att genomföra de föreslagna åtgärderna. Vi finns naturligtvis tillgängliga för en konstruktiv diskussion kring vilka åtgärder som faktiskt skulle kunna göra skillnad.

Malmö, den 5 maj 2020
Hero Gaming Ltd och **Speedy Ltd**
genom

Tomas Bäckman, VD
Eva Johansson, Chefsjurist
Georg Westin, Grundare